

BIBLIOTEKA ORKA

Knjiga

30

CARLOS TRILLO & HORACIO ALTUNA

VRATAŠČA GOSPODINA LOPEZA

FIBRA

www.fibra.hr | www.stripovi.com

BIBLIOTEKA ORKA

Knjiga

30

TRILLO & ALTUNA
**VRATAŠCA
GOSPODINA
LOPEZA**

*

Scenarij Carlos Trillo

Crtež Horacio Altuna

*

Originalno izdanje

Las puertitas del Sr. Lopez (1982.)

Izdavač Naklada Fibra d.o.o.

FIBRA

Samo dobri stripovi.

*

Glavni urednik Marko Šunjić

Prijevod Nikola Pezić

Lektura Aleksandar Gucunski

Dizajn Melina Mikulić,

Plavi dabar d.o.o.

Tisak Stega tisak d.o.o.

Naklada 500 primjeraka

ISBN 978-953-321-22-3

*

Copyright © Trillo & Altuna, 2014.

*

Zahvaljujemo gospodinu Željku Piriću na
pomoći pri realizaciji ovog izdanja.

*

Zagreb, srpanj 2014.

Prolog

FRANCISCO CANDEL

Koja vrata? Vrata gospodina Lopeza, vrata Carlosa Trilla i Horacija Altune, Azorínova vrata - da je Azorín pisao glose o vratima kao što ih je pisao o satovima - moja vrata, tvoja vrata, vrata svih nas. Što se skriva iza vrata? Što nas očekuje iza vrata? Koliko tajni skrivaju vrata, kako malo tajni skrivaju toliko mnogo puta? Koliko je vrata bilo, koliko ih ima? U brojkama, više nego ljudi. Sjetite se da kuće imaju više vrata nego stanara. Opipljiva vrata, metaforička vrata, metafizička vrata, klimava vrata, vrata kroz koja se ne može proći, odbijamo specificirati. Ah, vrata, vrata! Kad mi je izdavač Toutain telefonom govorio o ovoj kozmogoniji vrata kako bi me privolio da napišem prolog tolikim vratima, Lopezovim vratima, ostao sam zbunjen, nisam mogao zamisliti toliku hrpu vrata, toliki labirint vrata; jednom riječju, da najobičnija vrata mogu dati toliko mnogo. Isti je slučaj s mojim prologom. Vi nećete shvatiti ništa, ali ama baš ništa, sve dok ne pročitate sličice, dok ne pogledate tekstove - u ovom slučaju nije pogrešno čitati sličice i gledati tekstove - sve dok ne opipate opsesivna vrata spasenja gospodina Lopeza.

Iskreno, čim mi je Toutain uvalio zadatak da napišem prolog, smjestam sam pristao, i to bez okolišanja. Objasniti ću. Pomislio sam: dovoljno je što to od mene traži on: prijateljstvo iznad svega. Sviđalo mi se ili ne sviđalo njegovo oduševljenje vratima koja otvara i zatvara gospodin Lopez, jednim ću, manje ili više spretnim ubodom mača, smaknuti zlog bika stripa koji bi me mogao zapasti. Tako se postupa nebrojeno mnogo puta. Mač profesionalnosti može svakoj krpi biti zakrpa. Ostaviš bezočnu iskrenost po strani i to je to. Moguće je ne izgovoriti nijednu laž, a da ne izgovoriš čitavu istinu. No još je bolje kad bik - bik stripa, u ovom slučaju - ne bude ni izrezan ni proboden. Toutain je znao koliko je strip kvalitetan, ali ja nisam i, poznavajući sebe sama, nisam sumnjao

da će me taj lik i njegove bijedne intimne avanture zavesti. Za svaki slučaj, kao da me želio unaprijed privoljeti, rekao je da Horacio Altuna voli moje tekstove, da je moj obožavatelj. Istina jest da čovjek nije okružen brojnim pripadnicima te vrste, samo ih zato moraš tetošiti. Osim ako čovjek nije sklon takvim zadovoljstvima. Ako se on divi meni, ja ću se diviti njemu. Potruditi ću se bude li potrebno. Čestitam si što taj trud nije bio potreban. Stripovi su, kako radnja, tako i crtež, ingeniozni. Na njima je nacrtano mnogo šutnje. Obiluju trezvene vinjete, bez ikakvog teksta, i crtež se s bogatom preciznošću opasava pričama kakvima se teško opasava. Carlos Trillo i Horacio Altuna, scenarist i crtač, čine tandem koji usklađeno pedalira. Nešto takvo kaže i Horacio Altuna kad predstavlja samog sebe. Upoznali su se 1975. i otada „činimo gotovo nerazdvojan tandem“. Imajući u vidu dosadašnje rezultate, glasujmo da nestane „gotovo“. S obzirom na sjajan provod s Lopezovim vratima - svi smo mi Lopez, u dubini duše tražimo vrata, bježimo kroz vrata, vraćamo se kroz vrata - moja prijemčivost nije imala granica, sugestije su bile brojne, a bilješke sam vodio nasumično, kako bi mi došlo. Sad ću ih na isti način prosuti po ovom prologu. Prva je moja zadivljenost beskrajnom lepezom situacija, beskrajnim partijama koje se mogu izvući iz jednostavnog čina prolaska kroz vrata. Druga, kvaliteta crteža, crteža obično fine linije koju crna mrlja sakoa gospodina Lopeza smiruje dajući joj uravnoteženu notu kompozicije, s vrhunskom sposobnošću da izrazi oniričke fantazije koje se zbivaju iza vrata. Treća... nastavimo bez nabranjanja.

Gospodin Lopez sam ja, rekao sam si odmah poslije prve epizode; ja, koji niti radim u kakvom uredu, niti nosim naočale ili brčiće, niti sam se udebljao u pedesetoj, niti sam klasični tip službenika ili piskarala. No svejedno je. Gospodin Lopez sam ja. Vi koji me čitate, ne znam jeste li vi on. Možda niste ni Vi. Ali Vi

jeste, i Vi također, i Vi, i Vi, i Vi... Imate li poniznosti da se prepoznate, prepoznat ćete se. Možda ne baš u svakom tiku gospodina Lopeza, ali ipak... Možda Vi možete reći da niste gospodin Lopez, ni u šali, no oni koji Vas poznaju reći će: sličnost nije mala. Možda se ovdje radi o tome da mi niti jesmo, niti želimo biti gospodin Lopez, jadni bedaci poput njega, jasno, ali, u dubini duše, gdje te nitko ne vidi, moraš uzdahnuti i reći: da, to sam ja, ili barem sličim; imam barem skrivene namjere slične njegovima; moja vrata nisu njegova vrata, već neka druga vrata. Na kraju priče, gospodin Lopez nije nitko drugi do Juan Pérez, nije nitko drugi do Ivo Ivić, gospodin Lopez je don Nitko i ništa, gospodin Lopez je „aquest homenet que res no pot fer“ Pia de la Serre, gospodin Lopez je čovjek koji ne zna reći ne, gospodin Lopez je poniženi i uvrijeđeni čovjek Dostojevskog, gospodin Lopez je čovjek evangeličkog blaženstva, iznad svega krotak, u srcu ponizan, siromašan duhom. Toliko mu nedostaje šarma da mu ni siromaštvo duha ne pomaže kad dođe trenutak da se njime oboruža.

Da, Lopez se, prilikom jednog od svojih bjegova kroz vrata u času kad se osjeti nasukanim, nađe u prisustvu ni manje ni više nego Boga. Gospodin Lopez išao je liječniku s kravom od svoje žene, boli ga želudac, boji se liječnika, on je hipohondar, žena ga gnjavi, i on zatim, tras, zamoli da ode u toalet, hvata svoju slamku spasa.

Gospodin Lopez pred Bogom ne nabraja zasluge, samo nedaće, nedaće koje predstavlja kao zasluge. Ponaša se poput lika iz romana Wenceslaa Fernández de Floresa **Lopov je ušao** koji razmišlja kako će Bogu, kad mu dođe pred lice, reći da u životu nije radio ništa drugo osim što je bio ružan. Lopez priznaje da je patio: zbog dobrote nikad nije bio sposoban uzvratiti, dječaci su ga mlatili, a djevojčice su mu se smijale; uvijek je bio činovničič itd., već ćete vidjeti. Ali baš kao što i ružan čovjek iz romana Fernández de Floresa misli da će taj argument biti dovoljan da ga Bog proglasi blaženim i posjedne ga sa svoje desne strane, Lopezov Bog, koji je, bojim se, Bog svih nas, okreće ploču i gnjevno ga tjera. To jest, Lopez, nisi znao podignuti glas, ni zalupiti vratima, ni poljubiti ženu, ni uživati, ni okupati se suncem...? I ponovo ga šalje, ili izbacuje, u život, da ponovo otvori vrata kroz koja je pobjegao, ali da ih otvori s druge strane, da se iskupi, šalje ga u život, odnosno na liječnički pregled gdje se neće iskupiti, ma kakvi, gdje će ga sodomizirati uz pomoć klistira. Jadni Lopez! Opatiču iz **Sedam stupova** istog autora, koja se uspinje

na nebo okružena mirisom svetosti, Bog upita za ljepotu svijeta, ona odgovara da je nije primijetila jer se posvetila jedino tome da ga obožava, a Bog joj u lice saspe da zašto je onda on stvorio ljepotu u svijetu, i vraća je na zemlju, manje despotski no Lopeza, da voli i uživa i, ako joj daju po guzi, da joj ne daju klistir, već da joj daju s takvim tonom i s takvom nježnošću da bi u tome moglo biti nečeg ugodnog. Jadni Lopez! Ponekad se doima da su njegovi autori okrutni prema njemu. Možda i jesu. Možda i nisu. Koliko te volim, toliko te mlatim. Rasplakat će te onaj tko te najviše voli. Tako izgleda. Kad čitaš stripove o Lopezu, smjesta primijetiš da su Carlos Trillo i Horacio Altuna ti koji mu na vrat navaljuju poniženja, koji su ga stvorili i odgojili, ili loše odgojili, prvi u svojoj literaturi s one strane apsurdna, a drugi sa svojim preciznim crtežom poput rukavice navučenim rukavici apsurdna, kao da Horacio Altuna crta ideje, a Carlos Trillo zamišlja sličice. Imaš osjećaj da se dobro šale na račun gospodina Lopeza, neprestano ga zezajući njegovim poniženjima, ne znaš je li to strašan napor da ga natjeraju da uzvratu životu koji ga guši, ili naprosto uživaju bičevati kad pripitomljuju. Posljedica je da se gospodin Lopez, koji se nikad ne ljuti, koji se ne buni protiv nikoga, buni protiv njih i, na naslovu svakog stripa, gdje stoje njihovi potpisi, napada ih oštro i neumorno. Neobično, te gratis vinjete o Lopezovoj osvetti mogle bi činiti zaseban strip i sličice frizu, ne grčkom, već filipističkom, zbog mržnje, na kojem je gospodin Lopez prikazan, u nizu scena, kako nagrduje – optužuje – svoje potpisnike, škrabajući njihove potpise u WC-u, prekrivajući ih tepihom, režući ih škarama, uskraćujući im njihov prostor, stavljajući ih u krletku... Guli ih, briše, piša po njima, šara, sere u njihovu prisustvu... Da, sve to, i još više. Samo nekoliko puta, iznenađujuće, iznimno, štiti ih od kiše ili obožava poput svetaca. Neobična je ta psihologija gospodina Lopeza kojemu sve ispada naopako, čak i njegovi bjegovi, i koji ne gundna protiv nikoga, samo protiv svojih otaca i stvoritelja, ponešto ocoubojica i bogoubojica istovremeno. Jednog će im dana reći ono što, prije ili kasnije, sva djeca uvijek kažu svojim roditeljima: nisam vas molio da me rodite... Jasno je da batine Trilla i Altune mogu biti strašne, jer Horacio Altuna već je zapisao da su Carlos i on „isključivi heteroseksualci“.

Završavajmo. Gospodin Lopez je ubogi, obični pojedinac, kojih ima toliko mnogo da, kad ga vidimo u nevolji, a u nevolje uvijek upada zbog svoje bojažljivosti, svog slabog karaktera, samovolje šefa ureda, svoje debele žene, svojih pedantnih prijatelja, on se s problemima ne suočava, već od njih bježi, i ti ga bjegovi smještaju u čaroban, nerealan svijet u kojem također ne prolazi najbolje, bar ne potpuno dobro, ali mu barem pruža olakšanje noja, drogu trenutačnog blaženstva. Čim dođe trenutak tjeskobe ili sramote, gospodin Lopez diže ruke i odlazi u zahod, WC, toalet, i nestaje kroz vrata za gospodu, ili, ako se nezgoda desi kod njegove kuće, kroz vrata kupaonice bračnog para Lopez, koju, u tom času, ne koristi tuljan od njegove žene. U svakom slučaju, već je bila ondje i uspalila se, počela je izazivati, nabacivati se. „Ženom se zvati ne smije žena što ljubav pokazati ne umije“. To je poticajna glazba koju ona pušta. Stoga gospodin Lopez prolazi kroz vrata bježeći od rata koji ona traži od njega, da bi upao u drugi rat nalik vijetnamskom iz kojeg se instinktivno povlači, da bi se vratio pjesmi sirena koja ga nastoji privući. „Strast čaroban jezik ima što uči se poljupcima“. Lopez, suprotno od hipija, u ovom konkretnom slučaju, ponovo korača kroz vrata kupaonice. Grabi čak i šljem i pušku jednog poginulog, birajući rat umjesto ljubavi.

Evo, dakle, raznih stvari na koje se treba usredotočiti, usredotočiti se radije nego razmišljati o njima, jer autori ti sve ostavljaju nedorečenim. Želiš li izvući vlastite zaključke, izvući ćeš ih, a ne želiš li, dođe na isto. Možda ih ni nema, možda ih ni nemaju. Ali sigurno je da su tu, jer ništa nije besplatno, čak ni ono što na paradoksalan način postaje besplatnim.

Jedna od tih stvari već je i jednostavna činjenica odlaska na zahod. Junaci stripova nikad ne idu u zahod – kao i junaci ostalih narativnih žanrova, donekle – nikad ne obavljaju nezaobilazne radnje defekacije i mokrenja. Nekoć nisu ni ljubav vodili. Sada, ljubav i erotika, može, ovo drugo, ne. Kako bilo, ni gospodin Lopez nikad ne dolazi do zadovoljenja ove druge potrebe, niti one, niti bilo koje. Kad ustane proći kroz skatološka vrata zahoda, koji mu se đavo dogodio? Radi li se o strahu da mu se trbuh raspao ili o običnoj nervozi koja, kao što se zna, otvara slavinu? Ili ništa od toga, samo želi pobjeći? Jer, čim prijeđe vrata oslobođenja, reklo bi se da su gospodina Lopeza prošle neizbježne fizičke potrebe koje su ga potakle da ih otvori. Niti mokri, niti defecira, niti povraća, što bi mogla biti još jedna od tih potreba. Dolazeći

iz prozaične situacije poput sramoćenja, nervoze, straha, doima se kao da kreće posvetiti se najmanje romantičnoj i najmanje herojskoj radnji u fikciji – također i u stvarnosti – kao što je čin pražnjenja kroz neki tjelesni otvor. Njegova životna formula sličí formuli straha, plus prozaična skatologija, jednako romantizam, jer s druge se strane običava susresti s avanturama, prvo čistim avanturama, ali bezbrojno mnogo puta idiličnim avanturama koje čak uključuju labirintske situacije, kafkijanska otezanja, povratke smirena janjeta. Unatoč svemu, ne znajući kako da ih razriješi, uspijeva pronaći nestvarnu fantaziju utjelovljenu u egzotične ljepotice koje se oko njega svade i obožavaju ga, u zavodnici Ingrid Bergman iz „Casablanca“, u zaigranoj Solange... Nije bitno što vrhunice tih snovitih činova prekidaju filmaši koji traže da se ponovi scena, liječnici koji traže da nastave kao da liječnika nema, vodoinstalateri koji popravljaju lijepe robotske lutke, vodenkonji koji daju da ih se povali praveći se da su začarana Bo Derek... jer to su zli anđeli koji nam se uvijek miješaju u lijepe, prolazne snove koje, ponekad, ne samo sanjamo, već donekle i ostvarujemo, otuda sličnost koju na ovaj ili onaj način svi na kraju nalazimo s gospodinom Lopezom.

Gospodin Lopez nije poput Supermana, plahog u svom društvenom okruženju, neustrašivog kad otkrije svoje drugo ja. Ni mi nismo Supermani ni heroji koji vode dvostruki život, koji u drugom kompenziraju ono što u prvom ne postižu. Mi smo ponizni gospodin Lopez, barem ja, jer, ako već nemamo vrata da se sklonimo, imamo naslonjač u kojem se možemo sklopčati u fetalnom položaju, kao u utrobi majke, koja nam priča bajke dok spavamo...

Isus Krist rekao je Petru: "Ti si Petar – Stijena, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i Vrata pakla neće je nadvladati". Oscar Trillo i Horacio Altuna rekli su Lopezu: "Ti si Lopez i na tvojim sretnim vratima sagradit ćemo stripove naše i vrata skatološka neće ih nadvladati".

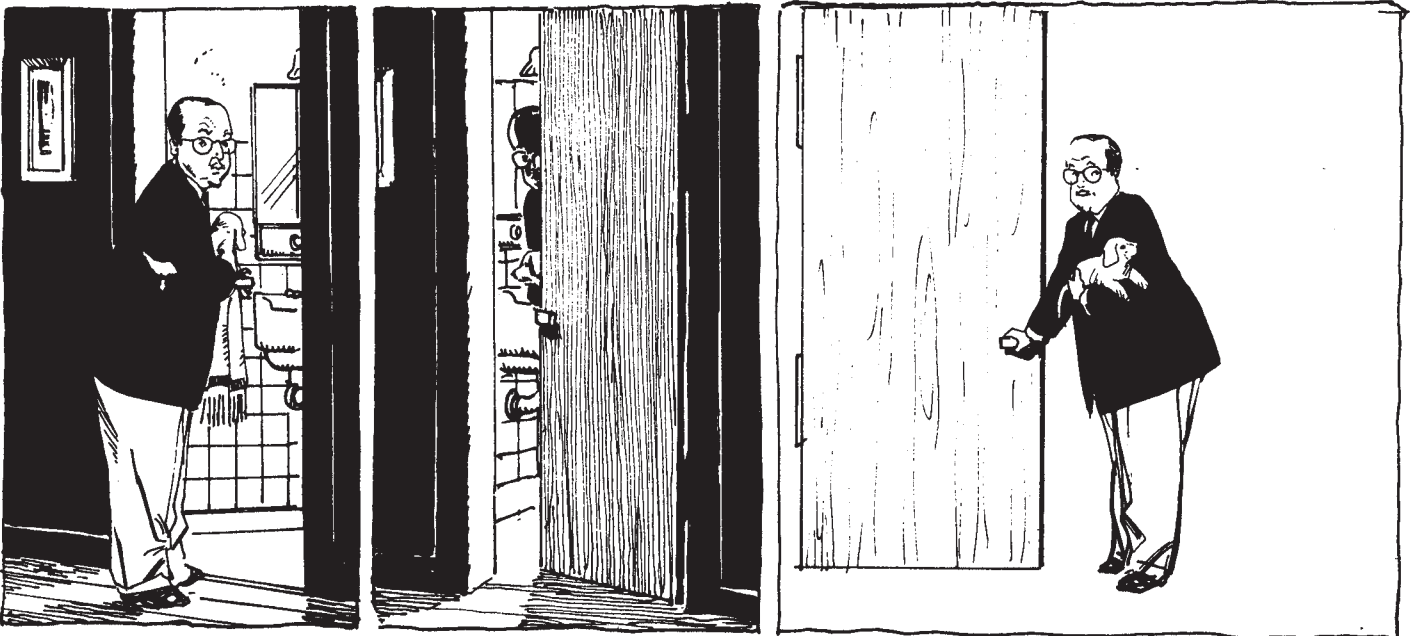
Mogli bismo nastaviti prepričavati još dojmova, skrećući do konačnog suda vrata gospodina Lopeza, no dolazimo do granica pretjerivanja. Zbogom. Dobro došli u Španjolsku, gospodine Lopez. Ne zaboravite zatvoriti vrata svaki put kad idete u zahod. Mogli bi Vas vidjeti. I koristiti ono što se mora koristiti na jedan način, jer, ako se iskoristi na drugi način, uzbuđuje živce i dovodi do ovakvih dugih i napornih prologa...

LAS PUERTITAS DEL SR. LOPEZ

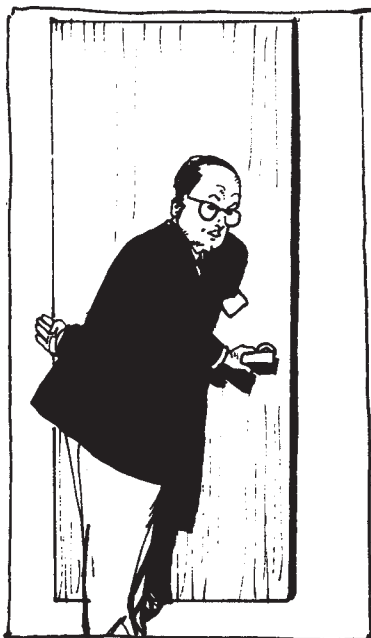

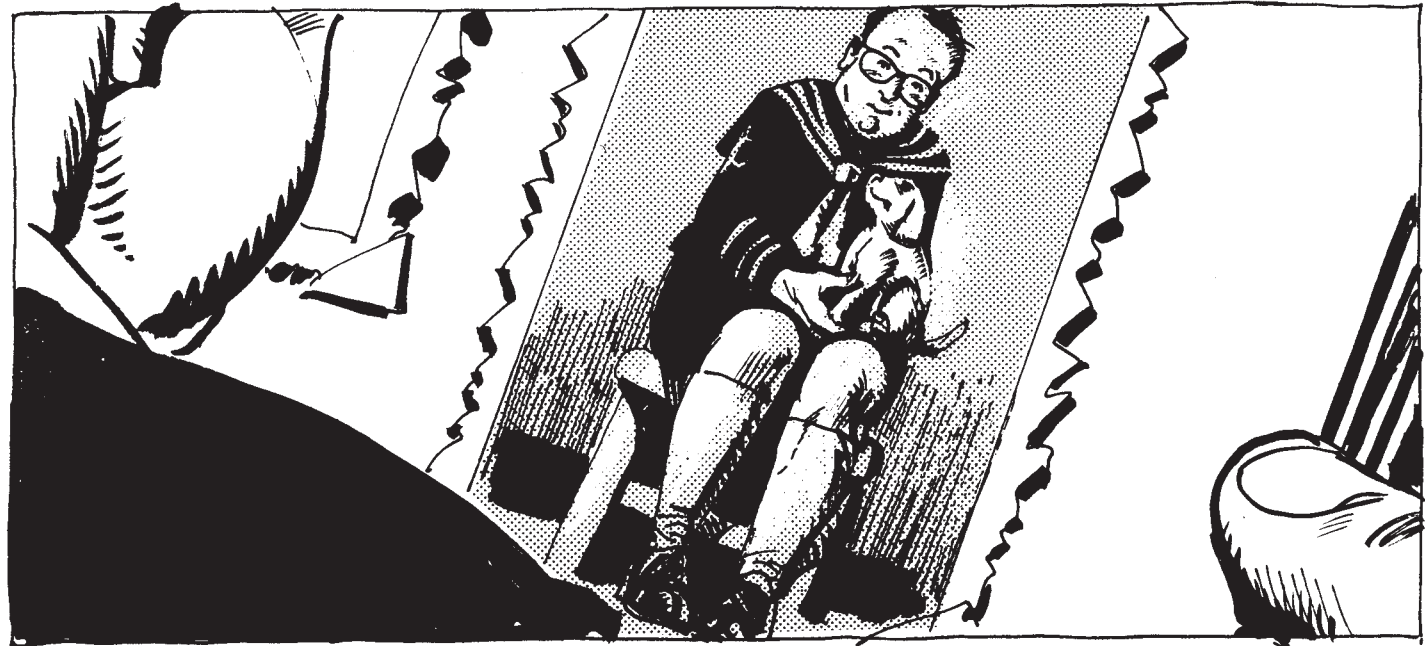
Carlos Trillo
Horacio Pizani

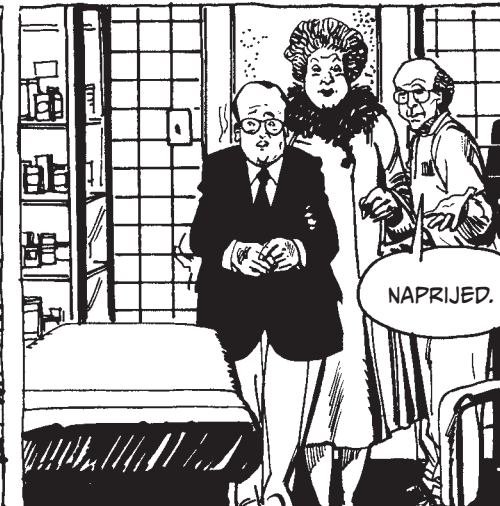

LAS PUERTITAS DEL SR. LOPEZ

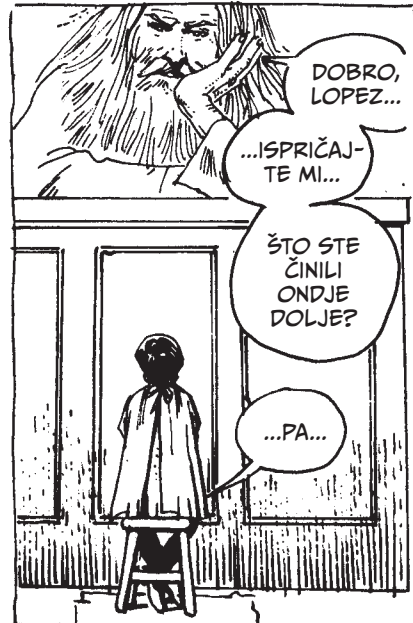
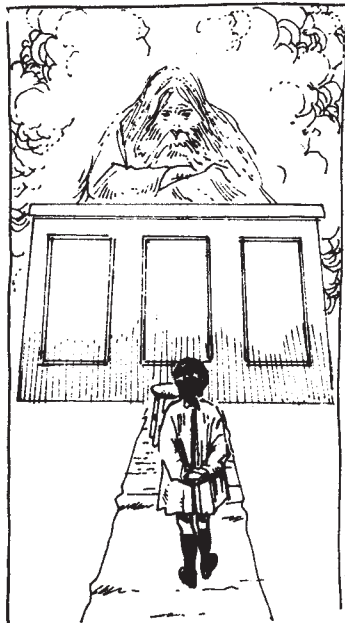
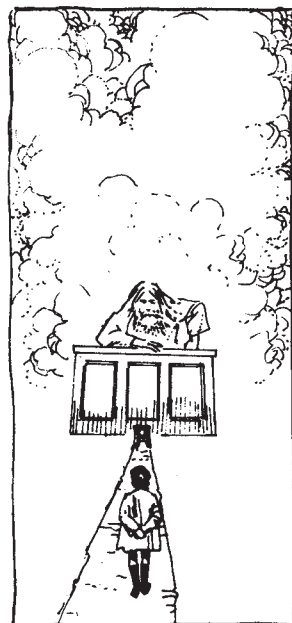
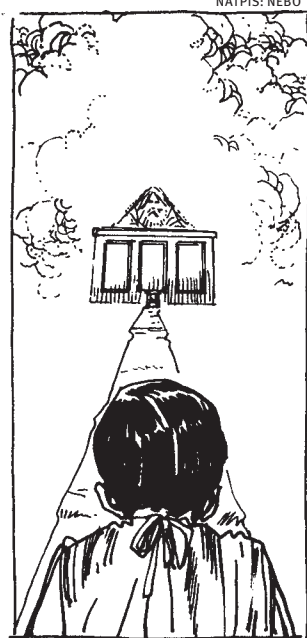

ZA ANĐELICU GORODISCHER KOJA NAS JE "INSPIRIRALA"

NATPIS: NEBO

...PA...

...JA...

...MNOGO SAM PATIO.

TOLIKO SAM DOBRODUŠAN BIO DA NIKAD NISAM ZNAO UZVRATITI.

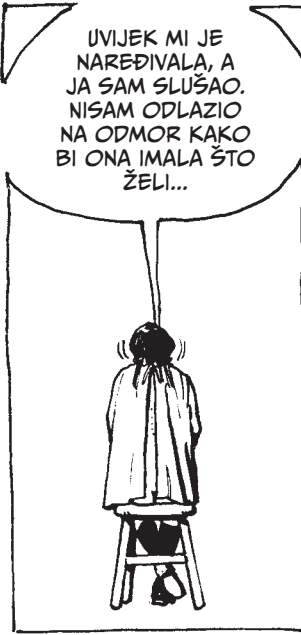
OD MALIH SU NOGU SVI LOŠE POSTUPALI PREMA MENI: U ŠKOLI SU MI KRALI IGRAČKE, DJEČACI SU ME MLATILI. NISAM SE BRANIO.

U SREDNJOJ SAM ŠKOLI BIO PREDMET ISMIJAVANJA. S DJEVOJKAMA JE BILA PROPAST. I ONE SU MI SE RUGALE.

OŽENIO SAM SE SVOJOM PRVOM DJEVOJKOM, GRUBIJANKOM KOJA MI JE ŽIVOT UČINILA NEPODNOŠLJIVIM.

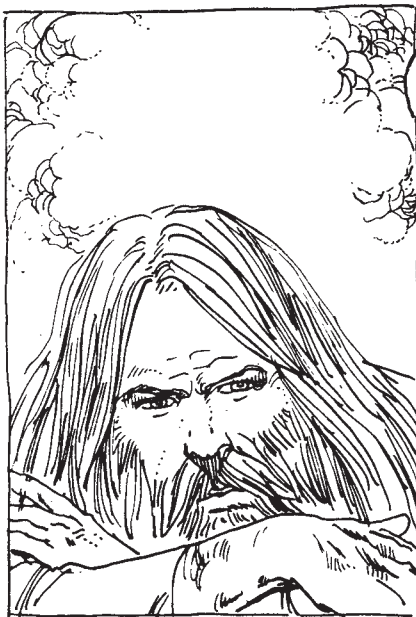
UVIJEK MI JE NAREĐIVALA, A JA SAM SLUŠAO. NISAM ODLAZIO NA ODMOR KAKO BI ONA IMALA ŠTO ŽELI...

UVIJEK SAM BIO ČINOVNIČIĆ. TOLIKO SAM DOBROČUDAN BIO DA SE NIKAD NISAM ŽELIO NADMETATI I NIKAD NISAM POSTIGAO NIŠTA. BIO SAM POPUT ROBA. SVI SU ME PONIŽAVALI.

...A BUDUĆI DA SAM MNOGO JEJO ZBOG TJESKOBE KOJA ME MUČILA, NAŠKODIO SAM SVOJEM ZDRAVLJU I... EVO ME...

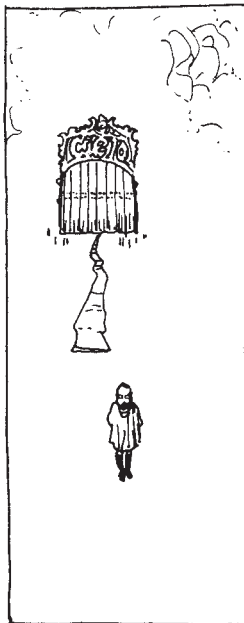
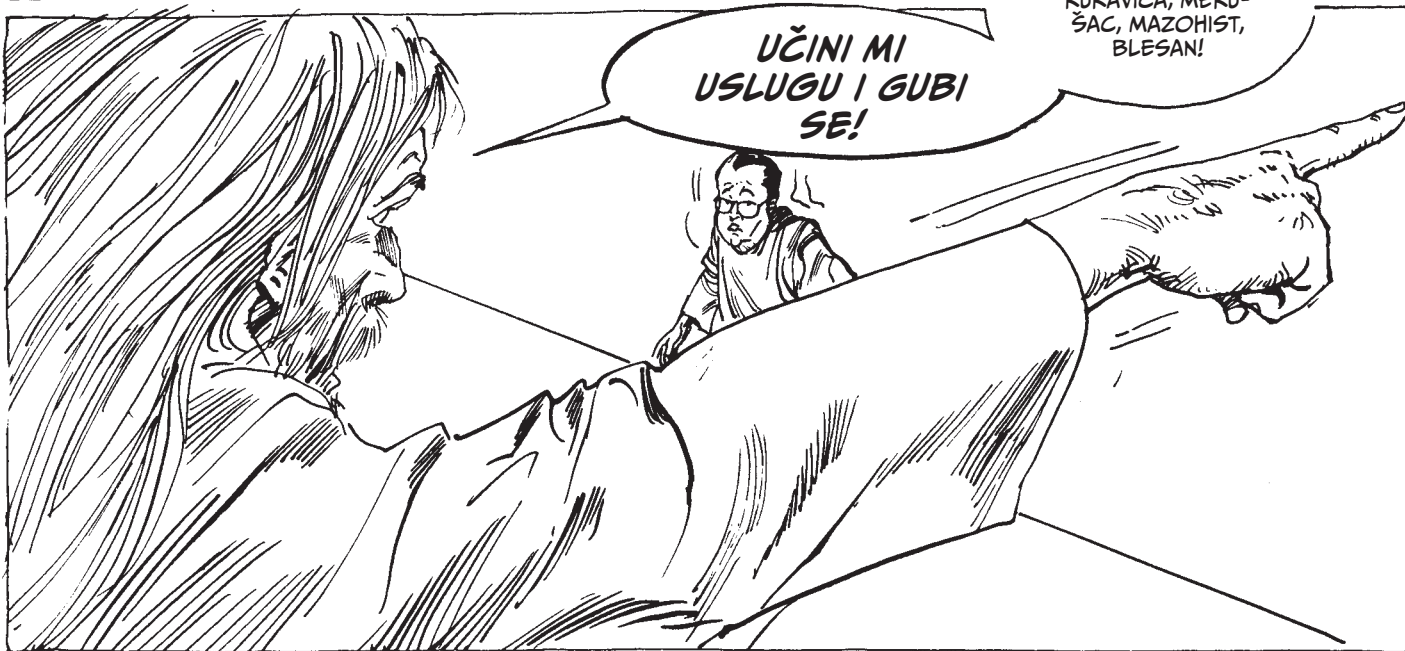
SLUŠAJ ME, LOPEZ...

ZAR SI SE ZA TO RODIO?

NIKAD NISI POVISIO GLAS, NIKAD NISI ZALUPIO VRATIMA, NIKAD NISI UŽIVAO U SUNČANOM DANU IZVALJEN NA LIVADI...

...NITI GACAO PO VODI ZA KIŠNOG DANA...

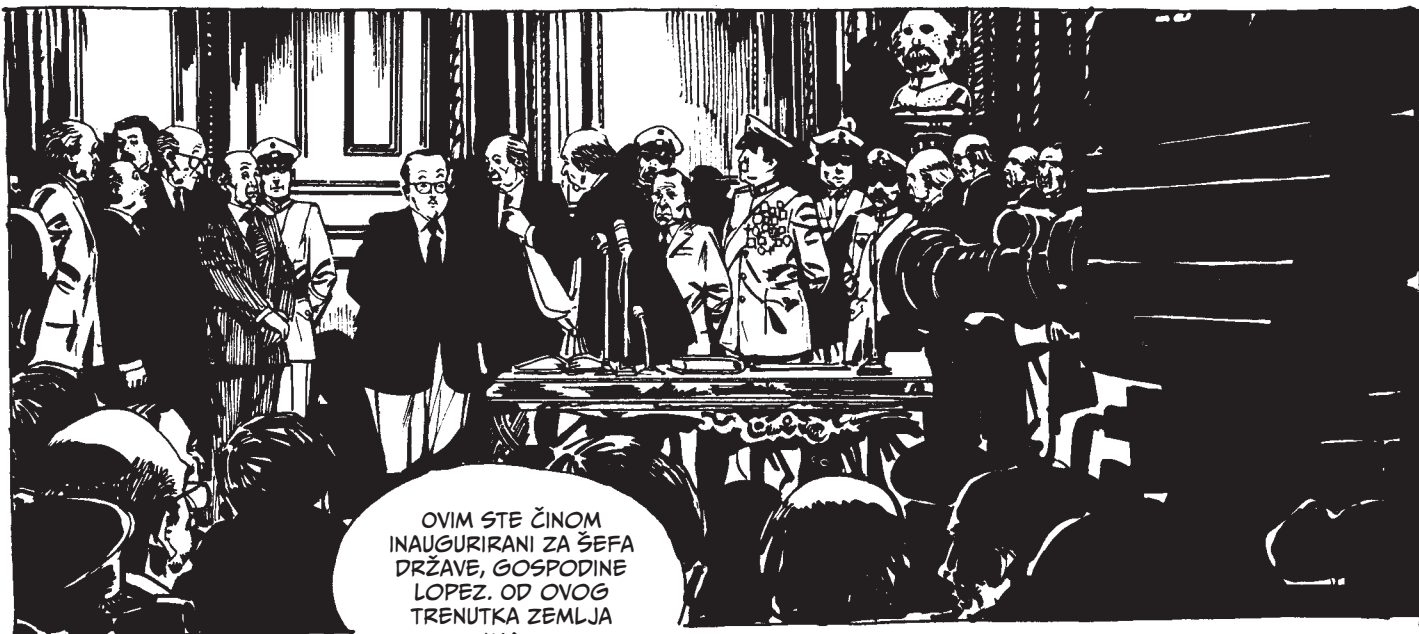
LAS PUERTITAS DEL SR. LOPEZ

ŠTO SE TEBI DOGODILO, LOPEZ, NE ŽELIŠ ZABUŠAVATI SAD KAD NEMA ŠEFA?

OVIM STE ČINOM
INAUGURIRANI ZA ŠEFA
DRŽAVE, GOSPODINE
LOPEZ. OD OVOG
TRENUTKA ZEMLJA
IMA...

...NOVOG
PREDSJEDNIKA...

U NASTAVKU, GOSPODIN
PREDSJEDNIK I OSTALI
PRISUTNI PREDSTAVNICI
VLASTI POUČIĆE SE
DA ZAPOČNU S PRVOM
SJEDNICOM...

ŽIVIO
LOPEZ!

ŽIVIO!!

ŽIVIO
LOPEZ!!

...KABINETA,
NA KOJOJ ĆE
GOSPODIN LOPEZ
OCRTATI...

...SMJERNI-
ĆE BUDUĆIH
POTEZA SVOJE
VLADE.

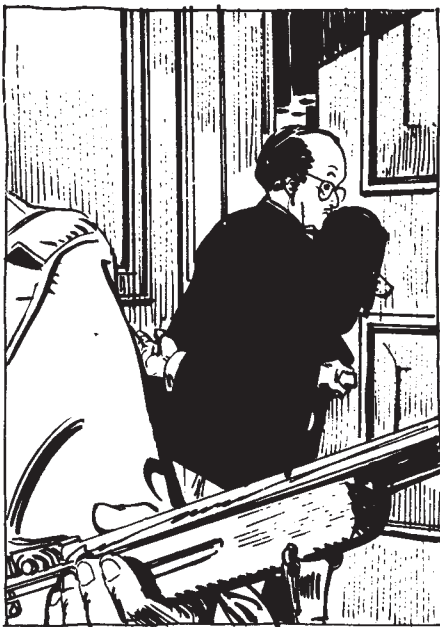
I IZDAT
ĆE POTREBNE
NAREDBE MINISTRIMA
I TAJNICIMA KOJE JE
IMENOVAO.

GOSPODO:
PRIPREMIO SAM PLAN
KOJIM ĆEMO, U OVIH
ŠEST GODINA VLADAVI-
NE KOJE ME OĀEKUJU,
OSTVARITI PROJEKTE
I RADOVE KOJE SMO
OBEĆALI...

...U IZBORNOM
PROGRAMU...

...KOJI NAS
JE DOVEO
NA VLAST.

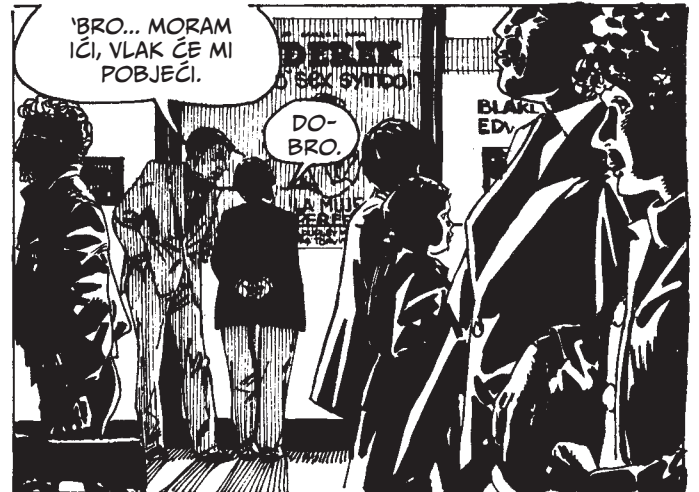

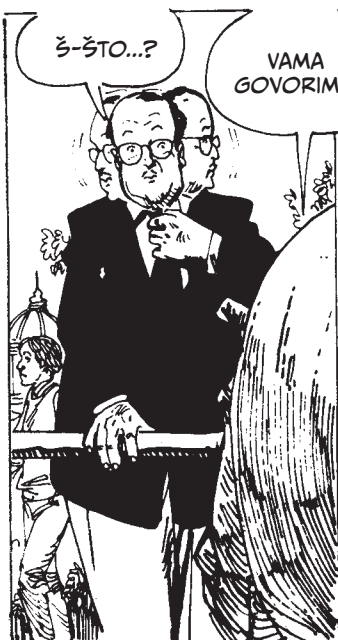
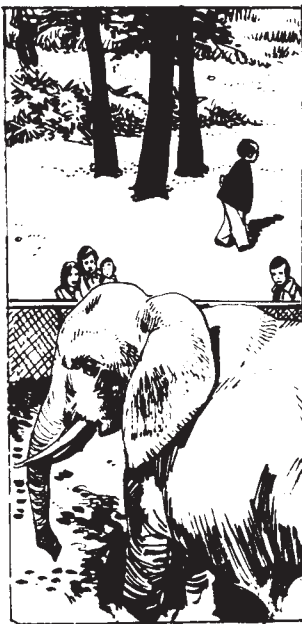
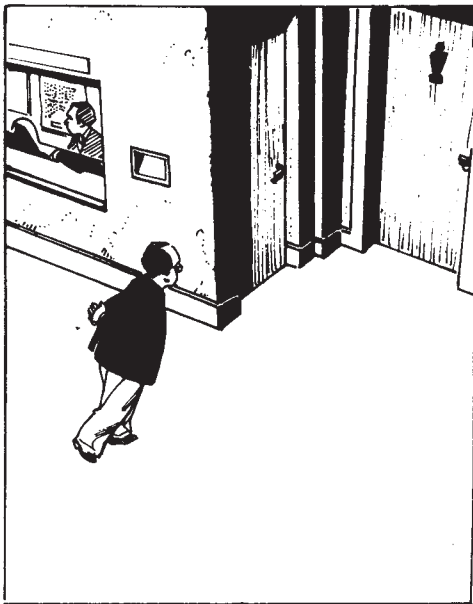

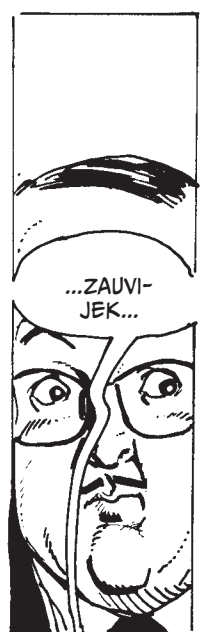
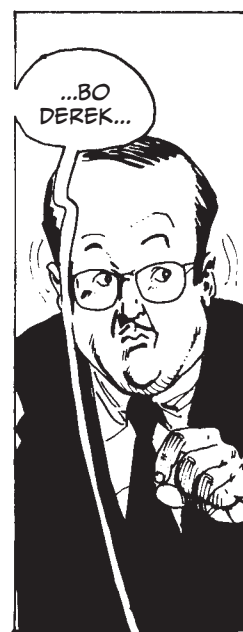
LAS PUERTITAS DEL SR. LOPEZ

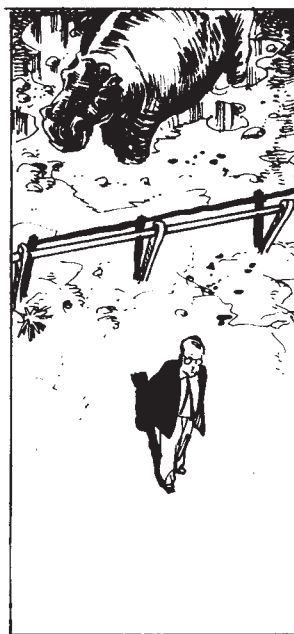

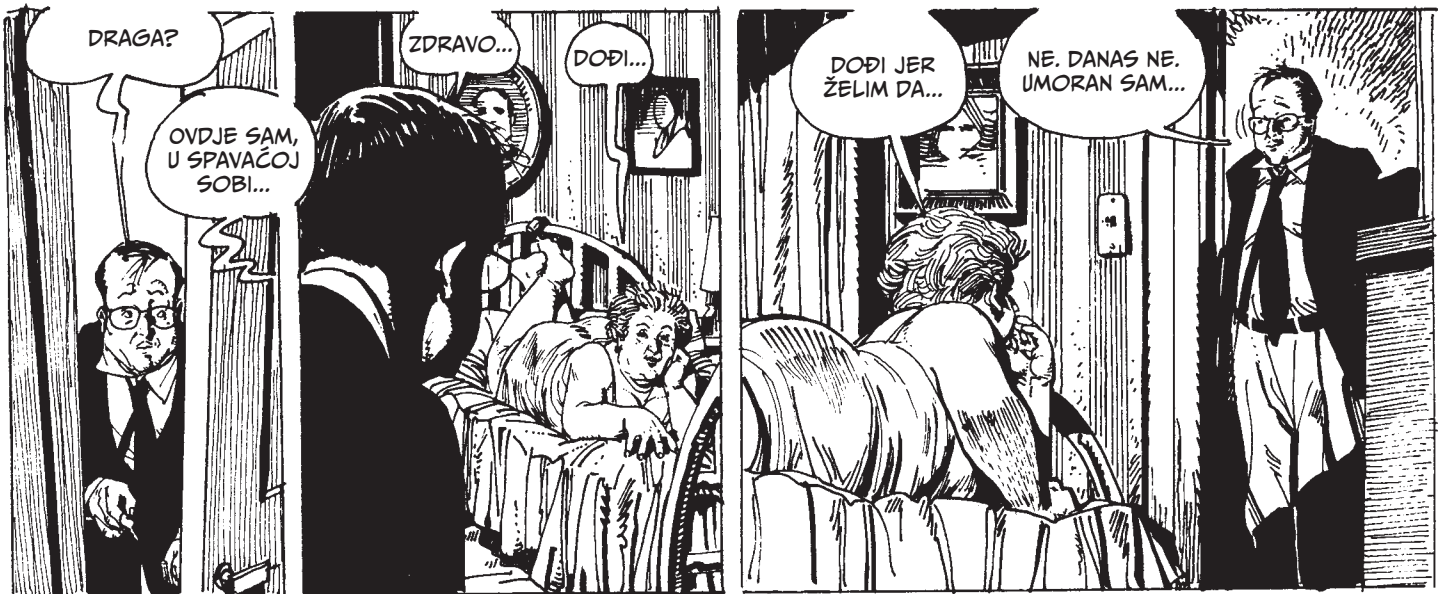
NATPIS: NOVI SEKS-SIMBOL, SAVRŠENA ŽENA

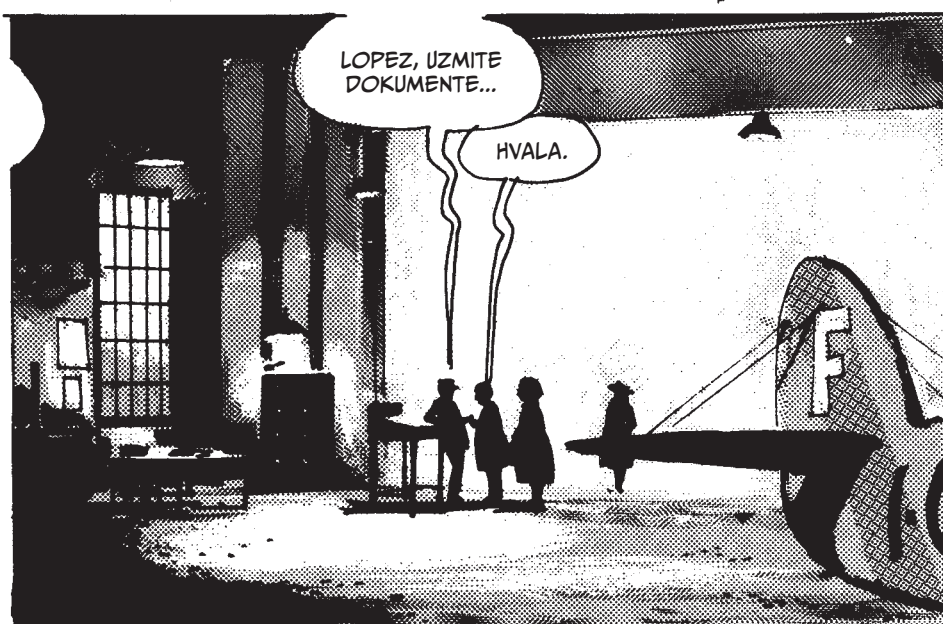

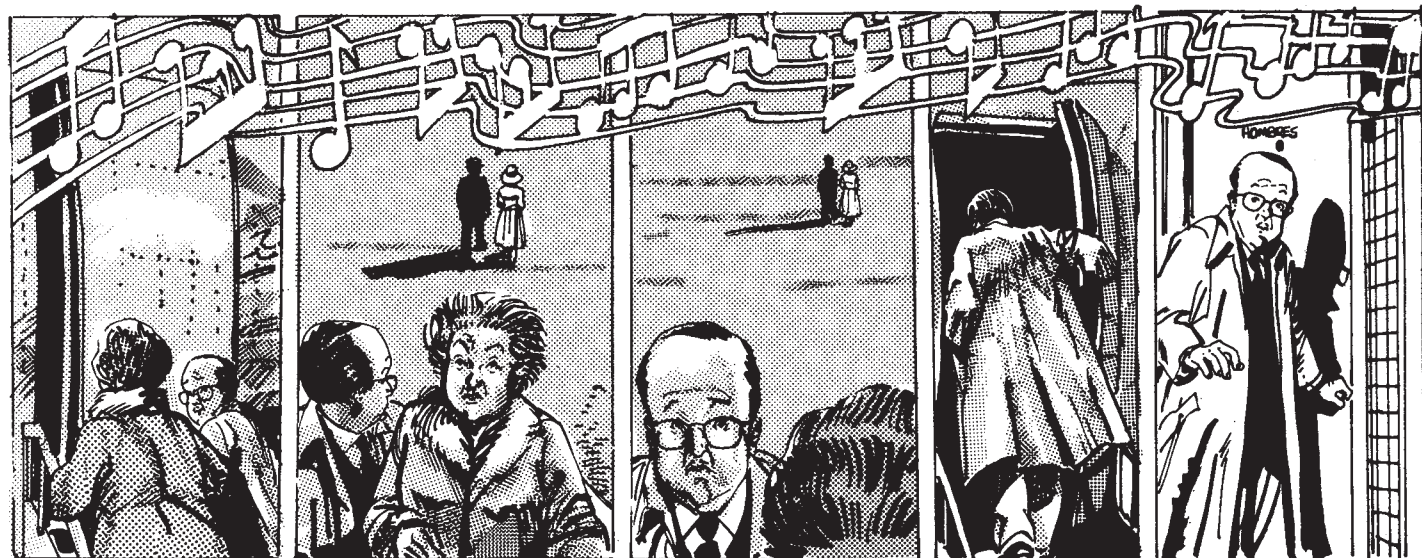

LAS PUERTITAS DEL SR. LOPEZ

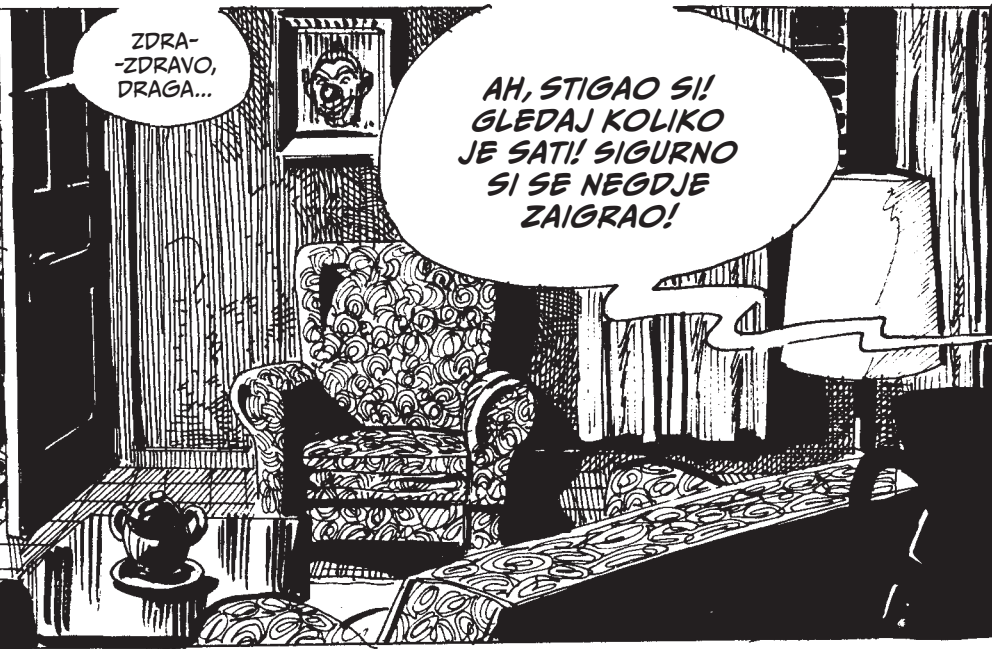
Allons enfants de la patrie,

Le jour de gloire est arrive! Contre nous de la tyrannie.

L'entendart sangent est leve, l'entendart sangent est leve!

Entende-vous dans les campagnes...

Hej, nemoj otići umišljen, govoreći da ne mogu bez tebe...

LAS PUERTITAS DEL SR. LOPEZ

